

STRÖMBACKASKOLAN

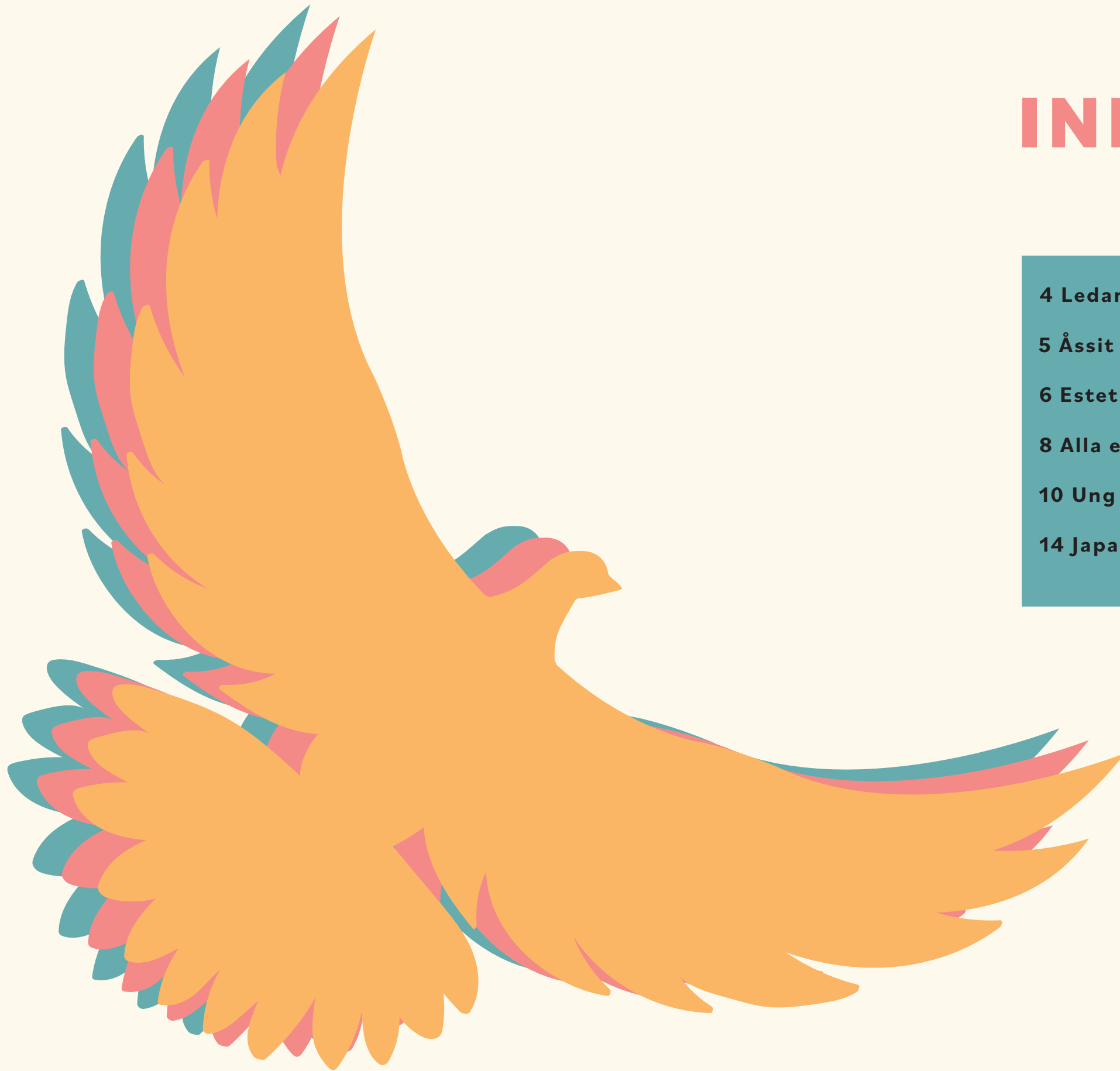
PITEÅ MAJ 2024

Nosit

FRIHET

Flyttedags | Musik | Pressfrihet

INNEHÅLL

4 Ledare

5 Åssit frågar

6 Estet firar 30 år

8 Alla e vi klädda

10 Ung och kristen

14 Japan

16 Strömbacka stories

18 Bianca Kronlöf

20 Livet som fånge

22 Journalistiken i fara

24 Att flytta hemifrån

26 Åssit tipsar

27 Exhale

En tidning producerad av tredjeårselever på
Estetik & Media, Strömbackaskolan

Omslag: Melvin Eriksson, Emil Viklund

LEDARE

Att ordet frihet kan tolkas på många sätt, det är något jag hoppas du som läsare kommer att märka efter att du läst den här tidningen. Frihet kan betyda allt från friheten att uttrycka sig genom kläder till friheten att flytta hemifrån. För mig är frihet något väldigt viktigt och jag

tror att människor måste känna sig fria för att kunna leva. Att föreställa sig ett liv utan frihet är något jag helst undviker, däremot tror jag att det är viktigt att man gör det ibland. Alla människor har inte samma möjligheter att känna sig fria som de flesta svenskar är vana. Det kan vara enkelt att ta friheten för given.

Jag känner mig fri när jag har en ledig stund där jag själv kan bestämma vad jag ska göra. Att ta en promenad med musik eller en podcast i öronen är en enkel sak att göra men ger en stor frihets känsla. Jag vill uppmana dig som läser vår tidning att hitta vad som får dig att känna dig fri och sedan göra just det.

Albin Viklund - chefredaktör

Foto: Emil Viklund

ÅSSIT FRÅGAR

Text och foto: Rasmus Forsberg Långhed

Edla Karlsson EK3B

Vad är frihet för dig?

- Att få välja själv vad man vill göra.

När känner du dig som friast?

- När jag är i trygga miljöer och får välja vad jag ska göra.

Tycker du frihet är något viktigt att ta vara på?

- Ja, det är viktigt för vår demokrati och individer måste få känna sig fria.

Vad är frihet för dig?

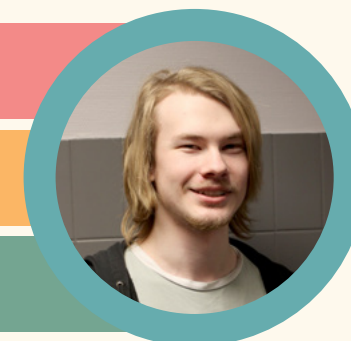
- Det finns olika former av frihet. Men generellt en miljö där man kan uttrycka sig fritt.

När känner du dig som friast?

- När jag är ensam i naturen och känner att jag tappar allt ansvar. Man kan inte vara fri bland annat folk för då blir man influerad av andra.

Tycker du frihet är något viktigt att ta vara på?

- Ja, det är viktigt för alla. Utan frihet hade vi inte haft någon typ av individualitet.

Noah Dackemo TE3B

Enar Sandström VF3A

Vad är frihet för dig?

- När man kan göra det man vill göra utan att bli tillbakahållen av regler och lagar som inte låter en vara den man vill.

När känner du dig som friast?

- På helger, då kan jag gå var som helst och ingen kan stoppa mig.

Tycker du frihet är något viktigt att ta vara på?

- Ja, vad är livet utan frihet? Det är viktigt för att kunna vara lycklig och leva bra. Kolla till exempel på Nordkorea, där får man inte samma frihet som vi har.

Vad är frihet för dig?

- När jag får göra vad jag vill utan att någon säger åt mig.

När känner du dig som friast?

- När jag gör någonting kul. Som att vara med vänner och köra slalom.

Tycker du frihet är något viktigt att ta vara på?

- Ja, slaveri var ju inte så bra.

Milda Norén TE3B

ESTET FIRAR 30 ÅR

Estetprogrammet på Strömbacka firar 30-årsjubileum i år. I firandet ingick ett samarbete mellan Estetkören och Swing-ing Wheel, ett lokalt storband, där de tillsammans framförde Sacred Concert, en gospel- och jazzkonsert som skapats av jazzlegenden Duke Ellington. Konserten nådde över fyra hundra personers öron på Storstrand i Öjebyn.

Text: Lova Nilsson
Foto: Albin Viklund

Utöver sången och musiken som handlade om kärlek, hopp och frihet, så visade även elever från Estet Bild och Estet Media på Strömbackaskolan sina egna tolkningar av temat "Freedom" i form av konstverk och fotografier. Begreppet "Freedom" kan tolkas på många olika sätt, vilket denna föreställning visade. Det kanske är särskilt viktigt i en värld där demokratiska värden inte längre är självklara. Temat "Freedom" passade bra just för att man får friheten att uttrycka sig på många olika sätt på de olika estetprogrammen.

- Kulturen är grunden på vilket samhället vilar, berättar musikläraren Magdalena Norén.
- Estetprogrammets huvudsakliga syfte är att kunna stå upp för sitt eget, personliga uttryck samtidigt som man välkomnar andras.

Magdalena menar att kulturen inte längre har en självklar plats i samhället och när det är en fråga om pengar så är det oftast den kulturella sidan som ifrågasätts när den egentligen borde lyftas fram. Hon berättar att kulturyttringar behövs för att människor ska må bra och därför är det extra viktigt att fira Estetiska programmets 30-årsjubileum.

- Det unika med Sacred Concert är att det är ett verk där den musikaliska nivån är ett snäpp högre än mycket annat vi gjort. Att kören dessutom matchas mot ett storband ger ytterligare en musikalisk dimension och en upplevelse som jag hoppas att eleverna kommer ihåg för resten av sina liv. När eleverna vid Bild och Form och Estetik och Media dessutom förstärkte budskapet med sina illustrationer så fick hela Sacred Concert nytt liv, berättar Magdalena.

- Jag pratade med flera personer i publiken som tyckte att det blev en mäktig upplevelse och ett speciellt djup när de fick se konstverk och reflektera över dem mellan sångerna.

Maya Rae, en av solisterna under konserten.

Konstverk och fotografier gjorda av bild- och mediaelever visades under konserten.

Estetkören består av elever från alla årskurser på Musikestet.

ALLA E VI KLÄDDA

I Sverige får man klä sig hur man vill så länge man inte kränker eller hotar någon med det man har på sig. Att själv välja vad man har på sig och hur man ser ut är en stor frihet som inte alla har - borde vi inte utnyttja denna frihet då?

Text och foto: Irma Määttä

Många unga tjejer och killar idag följer gärna de enkla mallarna skapade av media på hur man ska klä och/eller sminka sig för att inte sticka ut. Enda gången det är okej att sticka ut är om man råkar vara attraktiv. Människor har gjort så i många generationer men idag är det lättare än någonsin att se exakt likadan ut som alla andra med hjälp av sociala medier som berättar vilket märke och plagg du ska använda.

Om man kollar tillbaka på ca 1980- och 90-talet var det ändå en viss variation bara för att mönstert och lager på lager inte gick att kopiera på samma sätt, medan dagens blå jeans och grå hoodie blivit en standard på ett helt nytt sätt som man hittar i varenda butik i näst intill exakta kopior.

De få som väljer att uttrycka sig via kläder blir dock ofta kränkta på grund av detta och blir kallade "emo" (även om emo endast är en genre av alla alternativa stilar som finns). Men även många som inte klär sig som "standard" kan ofta känna en press att smälta in i sin grupp. Queera personer (personer som antingen inte identifierar

sig som könet de är fött som eller som straighta) kan ofta känna ett behov av att "se queer ut" och punkpersoner känna behovet av att "se punk ut". Denna press att smälta in finns alltså överallt bara på olika nivåer och grupper. Friheten av att få klä sig som man vill dämpas av människans behov av att smälta in.

Dessa mallar är dock inte helt negativa, de som inte anser att utseende är viktigt kan enkelt bara välja en mall och följa den vilket sparar beslut som man ändå inte brydde sig om. Vi tar redan ca 35 000 beslut om dagen enligt Akavia Aspekt och behöver alltså inte fler bara för att veta vad man ska ha på sig.

Vissa anser att skoluniformer hade varit skönt för att de hade sparat beslut medan andra hade känt sig instängda och skulle vilja få uttrycka sig via utseendet. Det är vanligt att de i minoritet försöker att se ut som sin minoritet för att känna en trygghet i varandra.

Jag kan känna att jag måste se queer ut för att andra queersmänniskor ska veta att jag är "en av dem". Detta har blivit bättre

med åldern men jag kan ofta känna att jag ser unga klart queera personer som klär sig just så extremt queer bara för att andra ska veta att de är queer. Många av mina kompisar har också "tonat" ned sin stil till vad de egentligen känner är dem istället för att bara klä sig för andra.

Det viktigaste för alla parter är att respektera varandra och inte se någon annan som lägre för att de ser annorlunda ut eller för att de inte väljer att uttrycka sig via kläder.

UNG OCH KRISTEN

Sverige är ett av världens mest sekulära länder, det vill säga att nästan ingen tror på Gud. Åssit har träffat två kristna ungdomar för att få höra deras tankar. Hur är det att vara ung och kristen? Och är det svårt att leva som kristen i ett sådant sekulariserat samhälle som Sverige är idag?

Text: Celina Berglund

Foto: Albin Viklund

När jag träffar Hedvig och Elina, 18 och 17 år från lilla byn Jävre, en solig januaridag på Espresso House så är det för att prata om något som ligger de båda nära om hjärtat. Med varsitt glas iste framför sig berättar de att deras gemensamma tro är en stor del av deras vardag och formar i princip hela deras liv.

Både Hedvig och Elina är upp-

vuxna i kristna familjer och har alltid varit troende, men båda två har på senare år stått inför beslutet ifall deras tro är något värt att ta på allvar.

- Jag har alltid vetat att Gud har funnits men det var först när jag var 17 år som jag faktiskt gav mitt liv till honom på riktigt och började ta det på allvar. Under en period hade jag känt väldigt mycket motgångar i både livet och i tron och

det gjorde att jag började ifrågasätta Gud. Men när jag sedan bad till honom en kväll kände jag en sådan stark närvaro och en övernaturlig glädje som blev bevis för mig att detta är på riktigt och att denna glädje som jag känner inte är från denna värld. Jag fick sådan frid och det går inte att finna frid på den nivån som man finner hos Gud, berättar Hedvig passionerat. När jag frågar dem hur deras

tro har hjälpt dem i livet så är de eniga. De berättar att tron ger dem en trygghet att alltid falla tillbaka på, samt en enorm kärlek för andra människor runt omkring dem.

- Alla människor jag tycker om det minsta lilla älskar jag för att jag får den kärleken från Gud, berättar Elina med ett leende.

Hedvig berättar vidare att hon genom att läsa Bibeln ser på situationer, såsom konflikter i vardagen, på ett helt annat sätt och har funnit hjälp att ta sig

igenom de svåra situationerna hon möter. "Trots att det ibland är storm runt om mig, så har Gud alltid varit lugnet i den stormen."

- För någon dag sen slog det mig att Gud har gjort mig helt fri från ångest. Innan jag gav mitt liv till Gud fullt ut brukade jag ha ångestattacker och det var något som var väldigt vanligt för mig och svårt att hantera. Men sen den dagen jag la mitt liv i Guds händer har jag inte haft ångest på samma sätt. Jag har lärt mig att jag alltid kan vända mig till Gud i form av bön och läsning av Bibeln för att få

frid, i stället för att leva med min ångest, berättar Hedvig när hon tänker tillbaka på det som Gud befriat henne från.

Det bästa med att vara ung och kristen är enligt Elina gemenskapen och alla de kristna aktiviteterna såsom läger och ungdomsmöten som kyrkan arrangerar. Att kunna dela sin tro med sina kristna

"Det är lätt att märka om någon ställer frågor om min tro för att de genuint är intresserade, eller om de är ute efter att sätta dit mig"

vänner är även något som betyder mycket för henne.

- Man förstår varandra på ett djupare plan och det är en annan typ av omsorg och kärlek man har för sina medmänniskor när man har en relation med Gud. Jag kan uttyda Jesus genom mina vänner eftersom de visar på Jesu kärlek, och det är något jag hoppas att alla kan få uppleva någon gång, berättar Elina.

Hedvig håller med men tillägger också att det bästa med att vara ung och kristen för henne är att hon redan som 18-åring har lagt

sin framtid i Guds händer.

- När man är tonåring kan man ofta känna osäkerhet gällande om man ska plugga vidare eller inte, vad man ska jobba med och om man kanske till och med ska flytta hemifrån. Men jag vet att min framtid är säker eftersom jag redan nu har lagt mitt liv i Guds händer, och jag är 100 % säker på att han kommer att leda mig på

rätt väg. Vissa menar på att man kan ha kul och leva livet som ung nu, och senare när man är gammal ta emot Jesus. Men det finns inget bättre liv än ett liv i ge-

menskap med Gud, oavsett vilken ålder man är i, förklarar Hedvig.

Ett liv med Gud låter som en dans på rosor, men när jag frågar dem om de stött på några motgångar eller dömande bemötanden av människor på grund av deras tro svarar de båda två i kör ja.

- Många jag har stött på har förutfattade meningar och har dömt mig utifrån hur de tänker att en kristen ska vara, till exempel att man är tråkigare än andra och inte får göra vissa saker. På sätt och vis blir man lite tittad ner på, uttryck-

er sig Elina.

Både Hedvig och Elina har dessutom upplevt att de många gånger blivit ifrågasatta för sin tro baserat på många av de berättelser som står i gamla testamentet.

- Det är lätt att märka om någon ställer frågor om min tro för att de genuint är intresserade, eller om de är ute efter att sätta dit mig. Vinklade frågor om historiska händelser från gamla testamentet som blir dragna ur kontext är väldigt vanligt och något som många använder sig av för att ställa en mot väggen. Jag blir glad när folk frågar mig om min tro för att de är intresserade och jag berättar mer än gärna om min tro samt varför jag tror. Men det är jobbigt när deras enda syfte är att debattera om min världsbild och tron som är mitt liv på ett nedlåtande sätt, säger Hedvig med en suck.

När jag till sist frågar de två unga tjejerna om de tycker det är svårt att leva som kristen i Sverige är de ännu en gång eniga.

Elina Lidman och Hedvig Sandström berättar gärna om sin tro.

- Tvivel är något som varje kristen har upplevt, och såklart tvivlar man ännu mer när man lever i ett sekulariserat samhälle där majoriteten av människorna jag möter inte tror som mig. Man kan bli påverkad

av omgivningen och det får en ibland att tänka "om inte de tror varför ska jag då tro?". Men till slut så landar man alltid i att det man tror på är sant, för alla de saker jag upplevt, sett

och vittnat om visar på att det är sant, förklarar Elina.

- Nackdelarna med att bo i Sverige som kristen är egentligen bara tankarna och känslan av tvivel som man kan uppleva ibland. Men innerst inne vet jag att följa Jesus är det bästa beslutet man kan ta och jag skulle aldrig titta tillbaka eller vilja välja en annan väg, oavsett om jag skulle leva i ett sekulariserat land eller inte, avslutar Hedvig.

JAPAN

FRÅN EN PUNKT TILL EN ANNAN

Att färdas från ett område till ett annat kan göras på flera olika sätt. Om det är korta sträckor kan man gå eller cykla, för längre sträckor väljer många att köra bil. Japan har ett system som ger en möjlighet att resa snabbt och effektivt vilket jag fick chansen att uppleva personligen då jag var där i mars.

Text och illustration: Melvin Eriksson

Då vi lever i en värld som många gånger kan kännas kämpig och stressande, finner människor en frihet i att resa. Att vara ung och kunna utforska världen är en gåva av oskattbart värde. Friheten att upptäcka platser och kulturer, att möta nya människor och stöta på olika livsstilar är en upplevelse som är svår att toppa.

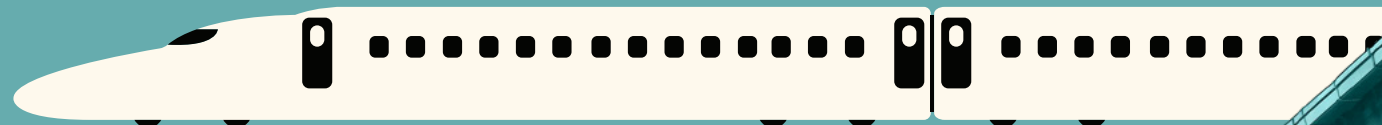
Japan är ett land där teknologi och tradition smälter samman i perfekt harmoni. Med många platser värda att besöka, är det väsentligt med ett system som gör resandet så enkelt som möjligt. Som tur är har Japan ett av världens främsta tågssystem. Med tåg som går var tredje till var femte minut kan man ta sig till gångavstånd till de flesta platserna i Tokyo. Detsamma gäller för andra städer som Osaka och Kyoto.

Förutom de lokala tågen finns det även en linje med namn Shinkansen vilket är ett snabbtåg som kan ta dig genom landet snabbt och smidigt. Om samma tåg fanns i Sverige skulle man teoretiskt sett kunna ta sig från Piteå till Stockholm på bara fyra till sex timmar beroende på hur många stopp det skulle finnas längs vägen.

Utöver de frekventa tågtiderna och den stora mängden hållplatser är även köp av biljetter en bekvämlighet. På varje station finns det maskiner som låter en köpa biljetten man behöver. Ännu smidigare blir det om man använder sig av IC-kort som man kan ha digitalt eller fysiskt. Med IC-kort blipper man bara vid biljettgaten utan att köpa biljetter och så sköts betalningen automatiskt.

Kostnaden på tågresorna varierar beroende på hur långt man tänkt färdas. Ifall man reser med de lokala tågen inom städerna är priserna inte mer än ett tiotal kronor per tågresa. En Shinkansen-resa blir däremot mer påkostad. De kortaste sträckorna ligger kring 100 kr och de längsta kring 3 500 kr, då tar man sig från Japans sydligaste kust till långt upp i norr.

Efter att ha rest till det välbefolkade och fartfyllda landet Japan och varit med om det smidiga och tidsenliga tågssystemet som är känt världen över, är det tydligt för mig att en snabb och enkel resemetod som den gav en frihetskänsla jag inte tidigare upplevt.

STRÖMBACKA STORIES

Konversationer kan fara iväg åt alla möjliga håll, ibland sägs något som låter väldigt udda utan kontext och ibland är hela konversationen märklig. Strömbackas korridorer har varit med om en hel del av dessa konversationer och även lärt sig betydelsen av uttrycket "Väggarna har öron". Här är några av de intressanta citat vi hört under året.

Text och illustration: Hilda Markgren

"Asså... men vi behöver ju kondomer."

"När jag gick på toa hade någon glömt bort att bajsar."

"Får jag peta i ditt rövhål?"

"Om man kastar ut en palt i havet, hur många pitebor drunknar då?"

"He's got everyone under his toenail."

"Varför skickar du en bild på min korv i klasschatten?"

"Integraler är sexigt!"

BIANCA KRONLÖF OM UTSATTHET

Bianca Kronlöf höll i en föreläsning på Strömbackaskolan där starka ämnen diskuterades samt där Kronlöf berättade om sig själv och sitt yrke. Hon står för mänskliga rättigheter och vill visa att man inte behöver vara rädd att prata om de mer allvarliga ämnena oavsett vilket kön man tillhör.

Text: Lova Nilsson Foto: Albin Viklund och Alva Öhman

I mars kom den kända Bianca Kronlöf till Strömbacka och föreläste om främst våld och övergrepp, dess statistik, dess offer samt hur man kan arbeta emot problemen. Det som förmedlades under föreläsningen var att det inte kan ske en förändring i samhället om man inte vågar prata om dess problem.

Bianca Kronlöf jobbar som skådespelare, föreläsare och författare, men hon har även medverkat i TV-program som Bäst i test. Hon strävar efter att underhålla, kritisera, upplysa, och granska samhället vi lever i. Hon tycker även att det är viktigt att inkludera humor och satir.

Ett citat som Kronlöf följer efter är "Art

should comfort the disturbed and disturb the comfortable", av Cesar A. Cruz.

Bianca har länge haft ett intresse för mänskliga rättigheter och när hon släppte sin debuterande bok "Brev till mannen" fick hon kritik för att hon bland annat "daltar med män", men Bianca håller inte med om det.

-Jag tycker att det är en förlegad syn, att sänka ribban till ett samtal tycker jag är att öppna upp och tillgängliggöra, inte daltar, berättar Bianca i en intervju med Åssit.

När hon släppte boken fanns det även vuxna personer som tyckte att unga inte påverkas och utsätts lika mycket. Det argumentet motbevisade Kronlöf med statistik som berättade att under året 2014 så utsattes 20 % av elever för övergrepp och 2021 så hade

den siffran stigit till 25 %. Det berodde antingen på att situationen blivit värre genom åren eller så vågar fler prata om det samt att unga idag kanske vet bättre om vad ett övergrepp faktiskt är. - Just nu har vi starka

konservativa vindar i Europa, berättar Bianca Kronlöf.

I vår intervju med henne så använder hon begreppet "mellanmjölk" när hon beskriver hur samhället reagerat på omvärlden under åren. Hon menar att saker som ansågs vara radikala för ett par år sedan, ses idag som mellanmjölk, och sedan tvärt om. Hon tog ett exempel på detta om hur Andrew Tate lyckades bli populär bland män i alla åldrar på grund av de skruvade algoritmerna medan för ett par år sedan skulle han ha ansetts som galen. Hon berättar även om hur konceptet "kan en tjej vara rolig?" var radikalt under hennes yngre år men att det på senare tid blivit mer "mellanmjölk". Hon tror det beror på att det finns väldigt många konservativa tankar i dagens samhälle.

Det är vanligare bland män att utsättas för mer allvarligt våld. Speciellt utomhus och av främlingar, till skillnad från tjejer som oftast utsätts i sina hem och av personer som de känner. På grund av det stigmat som världen lever i så får inte killar erkänna att de är rädda och bland alla offer som

berättar och delar med sig om det dom varit med om så är bara 37 % killar och resterande är tjejer. Dock så är det ingen tävling om vem det är mest synd om. Man kan hellre se likheter och stötta varandra.

Under föreläsningen tog Bianca upp exempel om att korta killar ofta behandlas på liknande sätt som en tjej som har på sig en kort kjol. Stora killar behandlas ofta på liknande sätt som tjejer med stora bröst och en stökig kille som en slampig tjej. Genom att personer av olika kön behandlas på liknande sätt men av olika anledningar så är det extra viktigt att ge varandra stöd istället för att jämföra vem det är mest synd om.

Bianca Kronlöf vill göra det självklart att det aldrig är offrets fel. Det finns inget skyll om att det blir dålig stämning om man säger ifrån eftersom det var redan dålig stämning. Ett offer ska inte känna sig tvingad att anmäla det som de varit utsatta för. De ska anmäla händelsen för sin egen skull, för att kunna gå vidare med livet på ett sådant sätt att de kan läka sina sår.

Bianca berättade under föreställningen om hur killar oftast pratar med en kompis om saker de varit utsatta för medan tjejer oftast vänder sig till vuxna. Hon påminner därefter att om en vuxen i ens hem inte

lyssnar på en så kan man alltid vända sig till en lärare. Om läraren inte lyssnar så finns rektorn och efter rektorn finns skolchefen. Alla vuxna har en chef som du kan vända dig till om de andra vägrar att lyssna på dig. Bianca Kronlöf uppmanar alla till att våga göra sin röst hörd.

LIVET SOM FÅNGE

Det är få människor i vårt land som har fått känna hur det känns att vara frihetsberövad. Att inte få ha friheten att göra det man vill när man vill. Åssit har fått träffa en före detta kriminell person som har suttit fem år i fängelse på grund av grov narkotikasmuggling. Vi ställde honom några frågor angående hans situation för att få en djupare inblick i frågan.

Text: Hilda Markgren
Foto: Emil Viklund

Hur var det att sitta i fängelse?

- Det var en helt livsförändrande händelse, man får verkligen en ny verklighet att anpassa sig efter. Det gick från att ena sekunden vara fri till att den andra vara inlåst i ett litet rum. De första sex månaderna satt jag i häktet och då hade man en timme per dag då man fick gå på promenad. Resten av tiden var man helt isolerad.

Vad saknade du mest?

- Att kunna bestämma. Det var ju riktigt tråkigt att förlora internet också, då blir man isolerad på ett annat sätt. Man blir helt fränskild från omvärlden och tvingad att anpassa sig efter de påtvingade rutinerna. Från att man blir inlåst i sin cell på kvällen till att bli utsläppt på morgonen.

Hur påverkade fängelset dig?

- Det är ju inte så roligt att sitta inne med en massa kriminella människor som har suttit för mord och annat, men jag försökte göra något positivt av det hela och komma i gång med universitetsstudier så fort jag kunde. I stort sett har det påverkat mig positivt kan man säga, jag kom in i träningsrutiner, började plugga, lärde mig ett nytt språk. Jag hade bara en termin av mina studier kvar när jag kom ut och var fri. Jag fick möjligheten att återställa mitt fokus.

Fick du något ny uppfattning om innebörden av frihet efter fängelsetiden?

- Ja absolut, man värderar det på ett annat sätt. Om man aldrig har gått miste om den är det svårt att veta hur det ser ut på andra sidan. Friheten blir mycket mer värdefull efter man har förlorat den.

Bilden är arrangerad

JOURNALISTIKEN I FARA

I september besökte Reportrar utan gränser Strömbackaskolan för att berätta om pressfriheten och hur viktig den är att bevara. Efter föreläsningarna träffade vi Huddy Foon och Tedros Abraham för att få veta mer.

Text: Melvin Eriksson

Foto: Emil Viklund, Rasmus Forsberg Långhed

Reportrar utan gränser är en ideell organisation som jobbar för pressfrihet, yttrandefrihet och demokrati. Journalistyrket är viktigt för att bevara demokratin och individens frihet.

- Utan pressfrihet och yttrandefrihet finns inte demokrati, menar Foon.

Viktigt med information

Information är vital för att personer ska veta vad de tycker om saker och ting. Utan oberoende media får vi inte reda på vad som försiggår runt om i världen. Foon menar att journalistiken är viktig för att demokratin ska fungera, för veta var politiker har sin grund och för att kunna rösta på den som passar ens egen livsfilosofi. Utan fri vilja har vi ingen möjlighet att uttrycka oss demokratiskt.

Tryckfrihet i världen

Vi frågade hur utvecklingen ser ut gällande tryckfriheten runt om i världen, och fick tråkigt nog höra

att det ser mörkt ut. Även i länder som Sverige, med en av världens främsta tryckfrihetslagar ser Foon en negativ utveckling. Vi har under det senaste året sjunkit från att ha varit nummer tre i pressfrihetsindex till nummer fyra. Abraham

”Utan pressfrihet och yttrandefrihet finns inte demokrati.”

berättar att man i Sverige tar pressfriheten för given. Han upp-

manar folk att ta en titt på länder som Eritrea, Egypten och till och med länder i Europa som Ryssland, Ukraina och Belarus för att få ett annat perspektiv.

Foon tillägger att det är viktigt för ungdomar att känna till de olika kanaler och flöden som visar sig på mobilerna. Hon förklarar att man ska vara vaksam och ha källkritiken med sig då desinformation och fake news är ett förekommande problem.

- Man kan ju inte gå runt och

Huddy Foon och Tedros Abraham från Reportrar utan gränser.

vara noggig hela tiden och kritisera allting, men har man det i bakgrundet så är det en bra utgångspunkt.

Risk att vara journalist

Foon berättar att risken för journalistyrket har ökat och blivit ett farligt yrke i flera länder, där många journalister även blir hotade till livet.

- Vi ser tyvärr att det är en förändring i världen i stort, där man ser att många journalister är

måltavlor, säger Foon.

Trots den stora risken så väljer människor att jobba som journalister utan hänsyn till riskerna. Foon menar att den stora drivkraften

och passionen gör att folk väljer yrket ändå. En stark frihetskänsla gör att man vill förmedla vidare hur situationen verkligen ser ut på vissa platser, i försök att stoppa spridandet av desinformation och fake news.

Abraham förklarar hur situationen i Eritrea har förändrats genom åren. Till en början var den eritreanska presidenten Isaias Afewerki omtyckt av folket då han var en krigshjälte. Befolkningen hade rätt att ställa frågor och fick svar, men efter några år förändrades allt. Afewerki svarade inte längre på frågor och demokratin var inte längre ett ämne som fick yttras.

- Afewerki säger att ifall man skulle prata om demokrati skulle han flyga till månen, avslutar Abraham.

DAGS ATT FLYTTA?

Att flytta hemifrån är ett stort steg för många ungdomar. Det är för de flesta en introduktion till vuxenlivet och erbjuder frihet. För första gången kan man nu bestämma själv om saker som mat, inredning och hemmafest. Däremot kräver friheten ett större ansvar och att bo själv kan få många att känna ensamhet.

Text och foto: Albin Viklund, Ludvig Bengs

Ella Lindgren

Agnes Nilsson och Ella Lindgren är två elever på Strömbackaskolan som har flyttat till egen bostad. De har fått berätta för oss om sina upplevelser av att flytta hemifrån. Både Agnes och Ella tycker att de har fått mer frihet av flytten och att de har fått mer kontroll över sina egna val och vanor. Agnes säger att kontrollen över vad och när hon äter har bidragit till frihets känslan medan Ella tycker att sömnschemat är viktigare.

Friheten är en stor del av att bo själv, däremot kan hemlängtan bli stark. Ella anser att det är skönare att få maten lagad av föräldrarna än att behöva göra det själv.

- När inte föräldrarna finns på plats för att städa, märker man

Agnes Nilsson

även att fler saker behöver rengöras än man tror, förklarar Agnes. Disken och handfatet är exempel på sådana saker. Utöver detta är ensamheten en av de större motgångarna.

- Det blir väldigt tomt och ensamt för att man är själv hälften av tiden, säger Ella. Agnes håller med om ensamheten men säger att man alltid kan ringa någon ifall det blir för tråkigt.

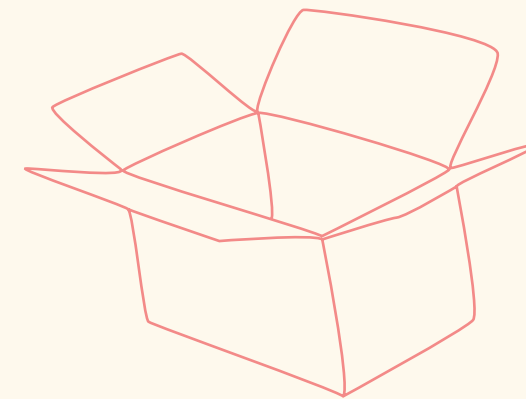
Att flytta hemifrån kan bidra med olika erfarenheter. Ella påstår att det är bra att ha bott själv i ung ålder innan man flyttar in med någon annan.

- Man lär sig mycket om sig

själv och vad som funkar för en, säger hon. Agnes förklarar att hon har blivit mer ansvarstagande. Hon erkänner själv att hon inte är världsbäst på att ägna sin tid åt att städa men att det är något som

måste göras. Det är till exempel ingen fara ifall bara några tallrikar ligger framme. Hon säger också att hon har blivit bättre på att laga mat under tiden hon bott själv, åtminstone bättre än när hon nyss flyttade.

- Jag är mycket bättre på att laga mat nu än i början, då åt jag typ ett knäckebröd när jag inte visste vad jag skulle äta, skrattar Agnes.

ÅSSIT TIPSAR DIG SOM SKA FLYTTA

När man flyttar hemifrån för första gången kan det vara en chock, på grund av allt ansvar och självständighet man helt plötsligt bär på. För att minska denna chock så har vi samlat ihop en lista av saker som är viktigt att tänka på innan du gör valet att flytta hemifrån.

Text och foto: Rasmus Forsberg Långhed

Skaffa en budget

När du blir självständig så måste du börja spendera pengar på saker du inte är van vid, därför är det viktigt att skaffa en budget så man kan se vad pengarna går till och om de räcker.

Försäkra bostaden

När man skaffar ett boende så är det oerhört viktigt att skaffa en hemförsäkring, det är också essentiellt att du skaffar en försäkring som passar just dig. En hemförsäkring ger möjligheten att få en ersättning på skador på bostaden.

Gör en flyttanmälan

När man flyttar så ska man göra en flyttanmälan till Skatteverket, det är viktigt att göra detta så att man blir folkbokförd på rätt adress. Det är kostnadsfritt att göra anmälan.

Städa

Det är lätt att glömma bort att städa när man har nyligen flyttat in men det är viktigt att hålla bostaden ren och fräsch för både din egen och gästernas skull. Några prylar som är bra att ha när man ska städa är dammsugare, mopp, svampar, trasor och toalettborste.

Skapa en lista

Man kan göra en lista på vad man behöver i sin nya bostad, allt från köksgeråd till möbler. Man måste också kolla om allting får plats inom din budget. Om man inte har råd att köpa allting inom första månaden så kan man dela upp inköpen. Man kan ta ett billigare alternativ och köpa från second hand-butiker.

Källor: riksbyggen.se och vattenfall.se

EXHALE

Elever som bland annat studerar sång, musik och dans på Musik- och Dansskolans ARTIST-linje skapade tillsammans föreställningen "Exhale" vilket sammanlagt över två tusen pitebor kom för att se.

Text: Lova Nilsson

För varje låt och shownummer så ändrades scenografin och scenkostymerna för att framställa ett specifikt intryck och känslor som delades med publiken genom sång, musik och dans. Bakom kulisserna deltog även elever från Frisör- och Hår & makeupstylist på Praktiska Gymnasiet Luleå genom att styla artisterna och dansarna innan föreställningen. Man samarbetade även med Estetik och Media på Strömbackaskolan där eleverna gjorde affischer till föreställningen samt fotade och filmade.

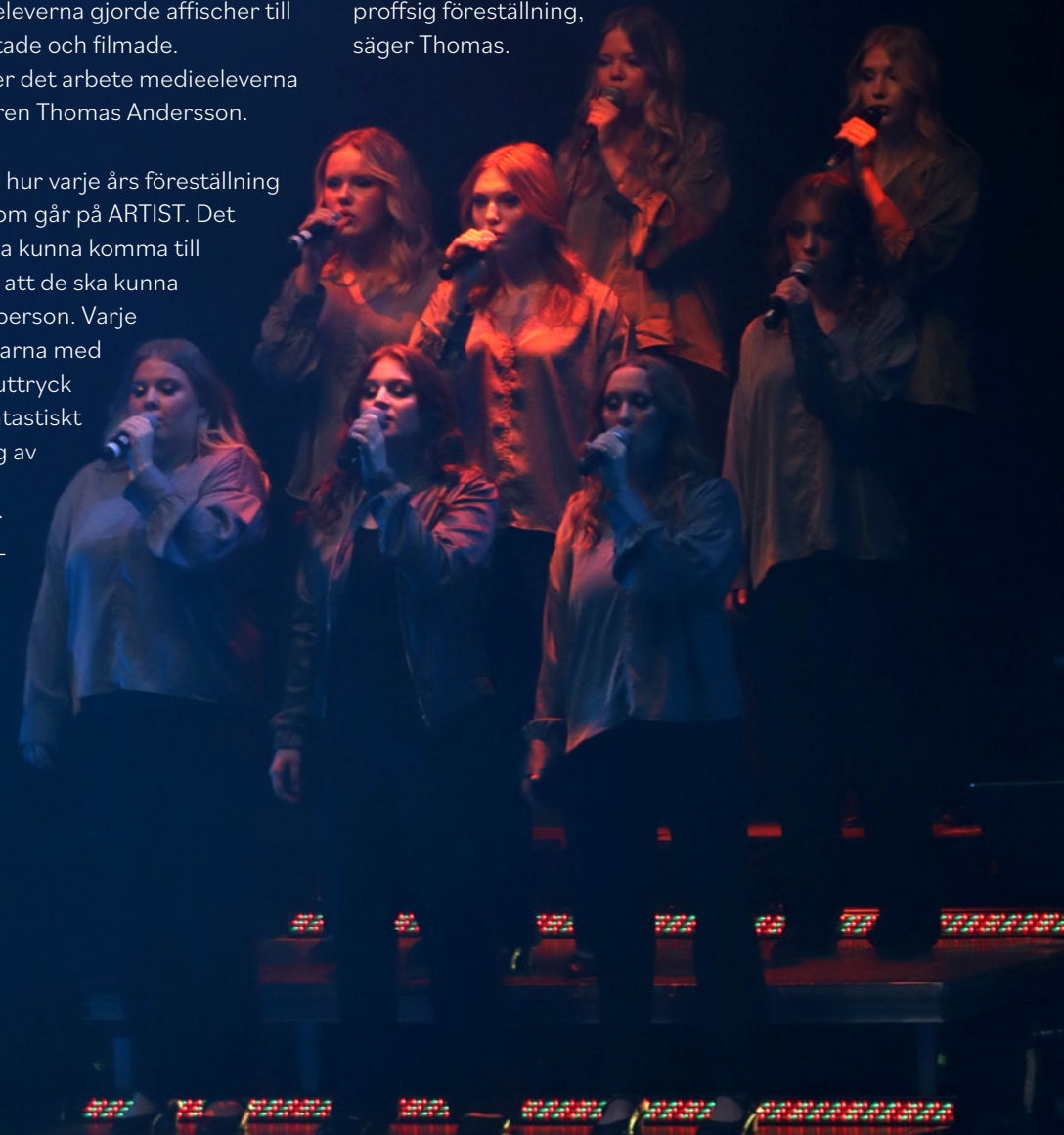
- Vi är tacksamma över det arbete medieeleverna gör, berättar musikläraren Thomas Andersson.

Thomas berättar även hur varje års föreställning anpassas för eleverna som går på ARTIST. Det beror på att eleverna ska kunna komma till "sin rätt" men också för att de ska kunna utmanas och växa som person. Varje år varierar föreställningarna med olika genrer och känslouttryck och eleverna gör ett fantastiskt jobb för att dela med sig av det till publiken.

- Jag är jätttestolt över de människor som medverkar. För att kunna göra en bra föreställning krävs mycket av våra elever, menar Thomas. Som elev ska man kunna känna sig säker på scenen.

Han berättar hur de arbetar för att skapa en grupp där alla känner sig trygga med varandra men även utmanas för att få erfarenhet. Just detta är arbetade de mycket med elever som led av scenskräck men som lyckades överkomma rädslan av att stå på scen och till och med njuta att föreställningarna.

- Vi planerar allt i minsta detalj och inget lämnas åt slumpen. På så vis skapar vi förutsättningar för en proffsig föreställning, säger Thomas.

” Jag är jättestolt över de människor som medverkar. För att kunna göra en bra föreställning, krävs mycket av våra elever. ”

Foto:
Maja Lantto
Irma Määttä
Lotta Lindberg
Ellen Pereyra
Alva Öhman

VI KAN INTE VÄNTA

AMNESTY.SE/BLIMEDLEM

ne:
al colonies are collec
chens. They are exposed to
ethnic discrimination. The
ot allowed to leave solitary
wards. The major

Death
A six word sentence.

This is the Russian journalist Anna Politkovskaja's final story. She was shot dead outside her apartment on October 7, 2006. Support the fight for the free word at reportrarutangranser.se

RSF REPORTRAR
UTAN GRÄNSER

TILLSAMMANS FÖR EN LEVANDE PLANET

WWF arbetar för att bevara hotade arter och livsmiljöer. Vi strävar efter att bromsa klimatförändringarna och uppnå ett hållbart nyttjande av våra naturresurser.

Stöd vårt viktiga arbete.

BLI FADDER

wwf.se/blifadder

GE GÅVA

Swisha 901 9746

© Triff / Shutterstock.com

AMNESTY
INTERNATIONAL

Swisha till
123 129 50 21

Familjer i **Ukraina** flyr för sina liv. De behöver akut nödhjälp. Swisha idag!

Sverige för
UNHCR
FN:s flyktigorgan

REDAKTIONEN

LAYOUT

Melvin Eriksson

Rasmus Forsberg Långhed

Hilda Markgren

Albin Viklund

Emil Viklund

CHEFREDAKTÖR

Albin Viklund

ANSVARIG UTGIVARE

Sara Kährström

TEXT & FOTO

Ludvig Bengs

Celina Berglund

Melvin Eriksson

Rasmus Forsberg Långhed

Maja Lantto

Lotta Lindberg

Hilda Markgren

Irma Määttä

Lova Nilsson

Ellen Pereyra

Albin Viklund

Emil Viklund

Alva Öhman

BESÖK OSS PÅ WEBBEN
WWW.ÅSSITSTRÖMBACKA.SE

